

CODRUL COSMINULUI, O PĂDURE MONUMENT A ROMÂNILOR

Dr. ing. Constantin Bândiu

Ocupând un spațiu geografic de excepție, între două râuri celebre, cunoscute și de Herodot (Siretul și Prutul), la trecerea dintre munte și deal, Codrul Cosminului a intrat în istorie încă înainte de celebra bătălie a lui Ștefan cel Mare, fiind cunoscut de pe vremea lui Alexandru cel Bun sub denumirea de „Bucovinele Mari” (Tratatul de la Lublau, 1412). Mai târziu, când imperiul austriac a anexat nordul Moldovei (1775), prin extindere, denumirea și-a lărgit conținutul, desemnând întreaga provincie, prin Bucovina înțelegându-se atât ținutul Tețina (Cernăuți), cât și restul ținutului ocupat, anume Suceava.

Ceea ce s-a întâmplat la Codrul Cosminului pe vremea lui Ștefan cel Mare, Domnul Moldovei (1407-1504) reprezintă mai mult decât o simplă bătălie victorioasă. Este un moment de maximă afirmare a voinței naționale, un moment în care stema Moldovei ("cu cap de bour") s-a ridicat la zenit pe verticala cerului, strălucind și luminând spațiul și timpul. Data de 26 octombrie 1497 reprezintă pentru poporul român o oră astrală de o extraordinară intensitate și forță, comparabilă numai cu ceea ce Ștefan Zweig înțelegea prin "orele astrale ale omenirii". Aceasta, pentru că există în lume momente de maximă încordare socio-politică, care schimbă radical cursul istoriei, înscriind mersul evenimentelor la alte coordonate galactice, la un râu care irumpe, deschizându-și o nouă albie.

La 26 octombrie 1497, la Codrul Cosminului (la porțile Cernăuților) s-a dat o bătălie uriașă, în care s-au înfruntat forțe inegale numeric, dar în care geniul militar, buna cunoaștere a țării și a locurilor și dragostea de țară și-au spus cuvântul. În acest context, victoria lui Ștefan cel Mare asupra lui Ioan Albert, regele Poloniei, apare cu deplin justificată (Wapowski, Giurescu). Întreaga armată polonă a fost zdrobită, atât în tăișul săbiilor moldovene, cât mai ales de trunchiurile fagilor uriași care au fost prăvălite peste oameni și peste cai: s-a pus astfel în aplicare una din străvechile tactici de război ale pământului - folosirea forțelor naturii în lupta cu dușmanul cotropitor. Încercarea disperată a regelui polon de a se salva, chemând Mazurii în ajutor, n-a făcut decât să sporească proporțiile dezastrului (lupta de la Lențești, 29 octombrie 1497).

În mâinile moldovenilor au căzut atâtea arme și echipament de război, încât au umplut 6 000 de care de luptă. Numărul prizonierilor a fost de asemenea imens (aproximativ 20 000 de oameni, după Cromer).

Cu prizonierii luați, pentru care n-a acceptat răscumpărarea, Ștefan cel Mare a semănat o pădure de stejar în chiar locul bătăliei (dimensiuni: aproximativ 3/1 mile, egal cu 4,8/1,6 km). Ea a intrat în istorie sub denumirea de „Dumbrava Roșie” de la Codrul Cosminului (a nu se confunda cu cele de la Botoșani și de la Roman) și face obiectul unei adânci și îndrăgite tradiții, transmisă pe cale orală și scrisă până în zilele noastre. Pentru silvicultură ea are o semnificație în plus : este prima întemeiere cunoscută de pădure din istorie, Ștefan cel Mare putând fi considerat primul silvicultor, înaintea lui Petru cel Mare, țarul Rusiei.

Am insistat asupra acestor momente pentru a arăta că pădurea "Codrul Cosminului" nu este pentru români o pădure obișnuită. Ea este o pădure monument, ca o catedrală a neamului, un loc în care s-a scris cu sânge istorie și s-a hotărât viitorul Moldovei. De altfel, există un interesant și recent proiect (1990) ca în Valea Cosminului, acolo unde s-a dat bătălia, să se ridice o biserică-catedrală, repetând ceea ce pe vremuri făcea Ștefan cel Mare. Este pentru români un loc sfânt, un loc de reculegere, marcat prin ultimii stejari-martor care s-au mai păstrat (în 1939 mai erau șase, în prezent probabil unul singur).

A defrișa pădurea Codrul Cosminului, a pune pe locul ei deșeuri, cum se intenționează într-un proiect al autorităților locale, ar fi mai mult decât o impietate. Ar fi, după părerea noastră o crimă gravă, un etnocid cultural comparabil poate cu Katyn-ul sau cu gulagurile staliniste. Acolo au murit oameni, au fost zdrobite idealuri, dar cel puțin istoria n-a fost izgonită și nici cultura mutilată.

Propunem de aceea ca pădurea „Codrul Cosminului” să fie declarată rezervație naturală de importanță istorică deosebită, sau prin extindere, „monument al naturii”. Epitetul este corect aplicat, nu numai din rațiunile istorice prezentate anterior, dar și sub aspect științific și ecologic. O pădure mare de fag cum este astăzi cea de la Codrul Cosminului, aflată în imediata apropiere a unui centru populat ca Cernăuțiul este o minune și o binefacere. Ea reprezintă un important loc de recreere și deconectare pentru locuitorii orașului și asigură în același timp servicii ecologice și funcționale de neînlocuit: aer curat, ape îmbelșugate și limpezi, apărare împotriva poluării, atracție pentru frumusețile insolite ale naturii. Un spațiu verde bine structurat reprezintă pentru o mare metropolă un plămân verde indispensabil pentru o bună dezvoltare de viitor. Interesele sunt prin urmare multiple și privesc nu numai poporul român, ci și pe acelea ale noilor stăpâni.

Articolul nostru se vrea a fi un fel de suflet către poporul vecin al Ucrainei, pentru a înțelege cauza noastră și sensul unui demers vizând protejarea și conservarea unei păduri de o importanță eco-culturală externă. Dorințele noastre și, să nu anticipăm poate durerea noastră, până la un punct coincid cu interesele ecologice și spirituale ale tuturor populațiilor subcarpatice, desigur în măsura în care acestea se consideră că fac parte din marea familie europeană.

Stațiunea de Experimentațiuni Silvice din Bucovina 105 ani de la înființare

După cum se arată în lucrarea "**Dezvoltarea agriculturii și economiei silvice cu industriile lor cât și a vânatului și pescuitului în ducatul Bucovina de la anul 1848**", elaborată de Zachar A, Guzman E., ș.a., (1901), "**la 1888 s-a înființat în Bucovina Stațiunea de Experimentațiuni Silvice**". Se împlinește deci în acest an venerabila vârstă de 105 ani de la înființarea ei și, fără a greși, putem spune a primei unități de cercetare și experimentare silvică de pe teritoriul țării noastre, a cărei continuatoare poate fi considerată actuala Stațiune Experimentală de Cultură a Molidului de la Câmpulung Moldovenesc.

În scopul desfășurării activității sale, la data înființării ei teritoriul Bucovinei a fost împărțit în trei zone de experimentație :

- "Zona șesului și colinelor", unde fagul este specia predominantă ;
- "Zona muntoasă de jos", în care predomină amestecurile de fag cu brad ;
- „Zona muntoasă de sus”, constituită din păduri de rășinoase, brad și molid îndeosebi.

În lucrarea mai sus menționată se arată că "S'au făcut de la 1890 înapoi, parte s'au și terminat pe la administrațiunile silvice și domeniile fel de fel de experimentațiuni precum : curățiri, lămuriri, creștere și cultură, apoi încercări pentru alcătuirea tablourilor de cifre, de formă și tablourile de masă. Este vorba de tabelele de coeficienți de formă, studiindu-se deci forma arborilor și creșterile, etc.

Activitatea de experimentație a acestor stațiuni a fost continuată, putem spune și desfășurată de renumita „**Secție de amenajare a pădurilor Fondului**”, care periodic verifica modul cum se respectau la ocoalele silvice prevederile amenajamentelor, calculul posibilității, volumele, creșterile, formulele de împădurire, prevenirea doborâturilor de vânt prin constituirea blocurilor și succesiunilor de tăieri, etc.

Studii și cercetări valoroase în perioada interbelică au efectuat în această zonă ing. M. Prodan, ing. N. Pașcovici, ing. Șt. Gârbu, ing. I. Dan și alții. După ultima conflagrație, această activitate a luat o mare dezvoltare.

Dr. ing. Radu Ichim

60 DE ANI DE LA ÎNFIINȚAREA INSTITUTULUI DE CERCETĂRI ȘI EXPERIMENTAȚIUNI FORESTIERE

Se împlinesc 60 ani de la înființarea Institutului de Cercetări și Experimentație Forestieră (ICEF), în prezent ICAS, dată memorabilă în istoriografia pădurilor țării noastre, for suprem al științelor silvice, care și-a adus o remarcabilă contribuție la progresul și gospodărirea superioară a pădurilor noastre.

Fără a greși, putem afirma că în prezent nu există tehnologie sau metodă de lucru care se aplică astăzi în producție sau în proiectare care să nu poarte girul sau viza cercetării silvice, respectiv a Institutului de Cercetări și Amenajări Silvice.

Începând cu recoltarea semințelor, cu semănarea lor în pepiniere, întreținerea culturilor, împăduririle, îngrijirea arboretelor etc., înainte de a se generaliza și introduce în producție, toate au fost verificate, cercetate, analizate și experimentate în condițiile țării noastre de către ICAS.

Înființat în anul 1933, acest organism a luat o mai mare dezvoltare în urma reorganizării sale în anul 1948, după actul de naționalizare a pădurilor, când au luat ființă pe tot cuprinsul țării numeroase stațiuni de cercetări silvice, puncte de cercetare și ocoale experimentale. Înființarea acestui Institut este de fapt rodul strădaniilor marelui silvicultor MARIN DRĂCEA, care a fost și primul său conducător.

În ultimele decenii s-au făcut serioase investiții pentru dezvoltarea activității de cercetare, cu care prilej s-au construit, printre altele, și sediul Stațiunii Experimentale de Cultura Molidului de la Câmpulung Moldovenesc, Uscătoria de semințe ce la Sadova, unele blocuri de locuințe pentru cercetători ș.a.

Problema stabilității cadrelor din cercetare, a pregătirii și perfecționării lor prin doctorate, specializarea în alte țări, ca și alte forme, trebuie să stea în viitor în atenția Institutului. Trecerea în responsabilitatea unităților exterioare a unor teme de cercetare a fost o măsură benefică pentru dezvoltarea acestora.

Printre marile realizări ale ICEF-ului, respectiv ICA.S, menționăm îndeosebi pe cele care privesc întocmirea tabelelor de cubaj și de sortare, a tabelelor de producție care au necesitat un efort uriaș, amenajarea integrală a pădurilor țării după cele mai noi principii, întocmirea și elaborarea de instrucțiuni unitare în diferite domenii ale gospodării pădurilor etc.

Prin activitatea desfășurată ca simpozioane și sesiuni științifice, consfătuiri, elaborarea de instrucțiuni și îndrumări practice, acest institut a contribuit la răspândirea și introducerea în producție a celor mai noi cuceriri ale științei, la buna gospodărire a pădurilor țării.

Prin lucrările elaborate și publicațiile științifice apreciate și de mari specialiști din alte țări, a contribuit la ridicarea prestigiului țării noastre pe plan internațional. Cu prilejul acestei aniversări se cuvine să ne amintim și de fondatorii acestui institut, de cei care au pus bazele înființării sale și de toți specialiștii și cercetătorii care, în decursul celor 60 de ani de activitate au muncit și muncesc și astăzi cu suflet și pasiune pentru progresul științelor silvice în țara noastră.

Cu această ocazie, silvicultorii din Bucovina, ca și cititorii revistei noastre urează Institutului de Cercetări succese și realizări cât mai mari în viitor.

Dr. ing. Radu Ichim